

ІЗ СТУДЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/trj.2020.19.2974>

ВЧИТЬ ЛИШЕ ПРАЦЯ

Роксоляна Білоус

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, м. Львів, Україна,
e-mail: roksabilous@ukr.net*

Господи, невже минув рік?! Якби я сказала, що вдруге йду на практику з ентузіазмом та запалом – збрехала б. А брехати гріх, тому відверто повідомлю, що сприйняла це як чергову каторгу. Беззаперечно, дуже потрібну, базову, але каторгу.

Коридори до редакції «24 каналу» зустріли мене звичною тишею та непозбутнім хімічним вишневим ароматизатором, який, як і торік, викликав нудоту. Тисну на дзвінок і вже знаю, що мене чекає: незмінна Зоряна за своїм столом, яка відчиняє мені двері, та Настя Браташ, з якою знову проходимо практику водночас. За рік нічого не змінилося: ті ж люди, той же Арсен Данилюк з густою бородою та вічна метушня, коли всі поспішають зайняти місця на п'ятихвилинці. По обличчях журналістів розумію, що вони мене смутно пам'ятають, тому не сильно переймаюся.

– Ляна наша практикантка, – шеф вказує на мене рукою, – вона в нас уже була і все пам'ятає. Арсен Данилюк пильно дивиться на мене. – Ти ж пам'ятаєш?

Я лише киваю головою.

– Прекрасно.... Я прикріплю тебе за Марічкою Крижанівською. Культуру любиш?

Хоч я априорі вважаю себе дуже говіркою людиною, але того ранку я вперто мовчала і обмежувалася лише кивками та короткими усмішками, якщо того вимагала ситуація. Після закінчення ранкового зібрання я пішла до виділеного мені робочого місця та почала розкладати блокноти і ручки, які так і не витягала після закінчення навчального року. Ні, я не нехлюя, просто трохи лінива.

Нудно намагаюся увійти у свій акаунт у фейсбуці, але ніяк не можу згадати пароль: може «якжевиусіменедістали», а може «ятакхочуїстищогокосьвб'ю». Та чую тихий, але чіткий голос своєї кураторки:

– Ляно, є завдання. Потрібно домовитися про коментар щодо фестивалю «Зашків». Зможеш?

– Без проблем.

Підбирати пароль до своєї сторінки довелося у режимі сапера – затримаєшся на хвилину і рвоне. Як виявилось, правильним паролем не був жоден з них. У всіх людей, і в мене теж, є фобія. Але вона дуже дивна, особливо для тієї професії, яку я обрала – телефонні дзвінки. Щоразу, як мені доводиться кудись телефонувати, то вкриваюся холодним потом і збираюся зі всіма силами, що в мене є. Лише після того телефоную. Тільки на практиці чогось моя фобія безслідно зникає і я чешу язиком, як вправний репортер.

Потрібний телефонний номер знайшовся швидко, я не витратила на це й десяти хвилин. А ще за п'ять, уже домовилася про коментар о 14:00. Тому, ліниво глянувши на наручний годинник, розслабляюся і відкидаюся на стілець, знаючи, що до знімання, як мінімум, 5 годин. Але, як завжди, моїм планам не судилося здійснитися і до мене знову звернулася Марічка Крижанівська, яка запропонувала піти з нею на сюжет до філармонії. Я не звикла просиджувати в редакції штани, і навіть якщо страшенно не хотіла, все одно йшла, бо вчить лише праця.

– Візьму піджак і йдемо, – журналістка зосереджено копирсалася у шафі. – Покич Задвірного, бо сьогодні він і за оператора, і за монтажера.

Юрія я пам'ятала добре, хоча б тому, що він постійно зі мною жартував та підгодував. Взагалі, зауважила цікаву тенденцію за чоловіками «24 каналу» – усі намагаються чимось пригостити: пончики, пташине молоко, торт, цукерки або просто фрукти.

Шлях до філармонії у нас зайняв хвилин зо шість, бо було настільки спекотно, що не йшли, а бігли, ховаючись у тінь будинків, шукаючи прохолоди. Потім сумно поскаржилася мені Настя, що журналісти ніколи не розповідають їй жодної пікантної історії. У філармонії я почула байку про менеджерку в ультра міні-спідниці та оператора, які піднімалися сходами, а оператор тримався позаду й витріщався на її спідниці, які так і вигулькували з-під тканини.

– Раніше, – повчально торочив Задвірний, – підіймаючись сходами у часи моєї молодості, щоб глянути на білизну жінки, достатньо було зазирнути їй під спідницю. А тепер треба спеціально зазирати під спідницю і... (соромно писати).

Я зареготала голосно і дзвінко, настільки, що заглушила звуки музичних інструментів в аудиторіях. Зі мною засміявся оператор-монтажер, який вже отримав шпильку від Крижанівської, що він морочить студенткам голову своїми дурнуватими історіями.

– Стійте з Задвірним тут, а я зазирну до репетиційної зали, – Марічка залишила нас вдвох, але Юрій так і не встиг розповісти мені ще щось зі свого сороміцького репертуару, бо вона швидко повернулася. – Нумо скоріше, у них якраз перерва.

Я ніколи не могла уявити собі янгольський хор, ба більше, їхній спів. Але тоді потрапила на репетицію «Гармонії сфер», які готувалися до фестивалю середньовічної музики. Чисті лункі голоси, які звучали в унісон, суцільно захопили мою увагу і я вже не могла зосередитися ні на кураторці, ні на Задвірному. Відволіклася хіба, як Крижанівська записувала стендап, і треба було потримати мікрофон, доки вона всідалася на високий стілець біля пюпітру з нотами.

– Уже все відзняли тут? – втомлено спитав Юра. – Можемо йти? Я голодний!

Мушу визнати, що була йому вдячна, бо їсти хотілося пекельно, а Марічка розговорила з галантним диригентом, який розповідав про тональності, Вітекера, камерну та ренесансну музику.

Поверталися назад мовчки. У тридцятиградусну спеку говорити не хотілося – тільки чимшвидше сісти перед кондиціонером і ковтнути прохолодної води. Протяг у редакції для мене був спасінням та віддушиною, а стрілка годинника продовжувала невпинно наближатися до другої.

– Де у вас зустріч? – сонно перепитала Казмірук. – З тобою Віталік піде.

– У парку «На Валах», – позіхаю і тягнуся до кави, яку купила внизу.

Зоряна важко підвелася з-за столу та вписала моє ім'я навпроти оператора. У голові прикидаю скільки часу мені потрібно, аби дійти від бази (так називали редакцію самі журналісти) до пам'ятника Чорноволу. За моїми підрахунками, потрібно було не більше 10 хвилин, а в швидкому темпі – 7.

Я схопила сумку, ручку, блокнот під пахву та гукнула Віталію, який до обіду вже скидався на мученика часів Христа. У той день зрозуміла свою сильну сторону – прикидати час. Тобто, за 7 хвилин, а може навіть за 6, ми уже стояли на призначеному місці та чекали організатора фестивалю «Зашків», присвячений Євгену Коновальцю. Дмитро (організатор) мав розповісти на камеру те, що й так було в інтернеті. І навіть зробив зі мною фото, немов я знаменитість... У редакцію ми добралися ще скоріше, ніж туди.

Враховуючи те, що мене посадили на анонси, структура роботи трохи змінилася: я не писала підводку, а одразу давала дату проведення заходу, короткий текст і розписувала синхрон. Щоправда, Марічка спершу сказала, що пишу трохи сухо, як новинник, а в культурі треба красномовніше. Я швидко виправилася. Так і закінчився мій перший день практики.

Я журналіст-гопник. З самого початку мені не пощастило, а може й навпаки. Від раннього ранку у нас з Настею не було роботи. Точніше була, але аж після обіду, і як називав її Арсен – «блатна». За цей час ми з подругою встигли поїсти, попийти кави, купити газету та навіть пограти у морський бій, коли до нас нарешті вийшов Данилюк, який до того часу тримав інтригу. Шеф сів навпроти нас у вільне крісло та хитро усміхнувся:

– Дівчатка...зараз ви будете писати «гопи»!

Редакція затихла, навіть журналістка, яка сварилася з працівником банку через бюрократію, замовкла і глянула на двох жертв боса.

– Арсене, навіщо??? Це ж капець! Ніхто не любить бліци! – журналісти наперебій, як чайки, заквилили. – Може знайди щось інше?

Але Данилюк залишився незворушним і погладжував бороду:

– Не лякайте дівчат...

Ми з Настею зирнулися, нервово усміхнулися та знову звернули очі на Арсена:

– Ви маєте запитати в перехожих, за кого вони голосуватимуть та про їхнє ставлення до парламентських виборів. Нам треба дозняти для Києва, тому буквально 3-4 людей. Зрозуміло?

– Ага, – Настя задумано почухала потилицю, а я глянула на Казмірук, яка вже «віддала» нас Віталіку.

– ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ, – зацентрував Арсен, – не питаєте в людей дозволу, просто представтеся і ставте запитання. Тоді вам не відмовлять.

Хто не знає, що назва «гопи» («бліци») походить від зеківського жаргонного «гоп-стоп», коли ти просто ловиш незнайому людину і вимагаєш у неї гроші. У нашому випадку – відповіді на запитання.

Сонце пекло нещадно, ніби то не Львів, а пустеля Сахара. Бракувало хіба верблюдів та бедуїнів. У нас був один мікрофон та оператор на двох, тому ми мінялися, а жертв обирали втрюх. Настя так прудко перехоплювала перехожих, що інколи Віталік не встигав ловити моменти, а я перегороджувала людям шлях, яскраво усміхалася і навіть не давала змоги мені відмовити. Як казав оператор:

– Ляна так кидається вперед, що губишся.

Ми з Настею трохи ввійшли в азарт. Ну, як трохи – замість потрібних 3-4 бліців, записали аж 23, 18 з яких були «добрими».

– Може йдемо? – втомлено протягнув Віталік і вже підштовхував нас у плечі. – У нас і так є з чого вибрати.

«Гопи» значно підняли нам настрій, у редакцію ми повернулися жартуючи, і на запитання шефа, гордо відповіли – 18! Так, це викликало фурор і такий подив, немов ми відбудували висячі сади Семіраміди.

– Оберіть мені найкращі і можете йти відпочивати, – Арсен усміхнувся.

Другий день практики пройшов набагато краще, ніж я того очікувала.

Як мене дістало те бісове сміття. Від 10 години і п'ятихвилинки у мене не було завдань, бо як казав шеф: «У п'ятницю завжди інформаційний голод». Тому зі спокійною душею займалася нічогонеробленням: фільми у мережі, листування з друзями, читання електронної книги про козаків та перекуси, які переривалися розмовами з Дахнійчук (ніжна назва Насті в колі сім'ї – академічної групи). Коли стрілка годинника переваляла за 15:00, а я вже приготувалася швидко стартанути додому, голос шефа прибив мене до стільця:

– Ляно, є робітка. Треба зняти про підземні сміттєві баки. Зателефонуй до міськради, вони домовляться за коментар. Номер маєш? – Я кивнула. – З тобою піде Юра і Маргарита.

Маргарита – оператор, який стажується, і вона також навчається на нашому факультеті. Подумки клянучи свою «удачу» та беручи за слухавку телефону, набираючи номер міськради. Гречна жінка по ту сторону лінії спитала моє ім'я та пообіцяла перетелефонувати, як тільки з'ясує, хто може дати коментар. Щоб не тратити час, ми одразу пішли знімати сміттєві баки на площі Соборній, а я вже тихо панікувала, що не встигну написати матеріал до ефіру. Маргарита та Юрій від мене відділилися, а стояла неподалік, перевіряла телефон, аж раптом до мене заговорив симпатичний незнайомиць. Але ні, на жаль, він не хотів зі мною познайомитися, а був одним з тих, хто ті сміттєві баки встановлював біля ТЦ «Роксолана». Спершу промайнула думка, наче можу записати його коментар, та мене жорстко обламали, коли Остап сказав, що встановленням нових сміттєвих баків займається не він.

Уже п'ята, а у мене ні синхрону, ні тексту, хіба відео із записаними голубами, які оселилися біля сміятки, на місці якої й мали встановити нові підземні баки. Голод, нерви і страх провалу повільно змушували мене звірити. Але, о, щастя! Жінка з міськради мені перетелефонувала і назвала адресу, де мали прокоментувати встановлення баків. Словом, нам довелося тягтися на другий кінець міста, аби чекати ще 40 хвилин на чоловіка, який дав 3-хвилинний коментар. Усю силу мого гніву відчув на собі його секретар, що потім ніяково пропонував нам кави, цукерок.

До ефіру залишалось всього 40 хвилин. А матеріал не написаний, не вчитаний, не змонтований і ще дуже багато «НЕ», але завбачливий і дбайливий Арсен замість мене написав кістяк, а я додала деталей та розписала синхрон. Безешка вийшла вчасно, а я спокійно пішла на вихідні.

Принесіть парасолю. Мені завжди щастило на новини про дороги і комунальників. І я насправду любила такі матеріали, бо дивом знаходила спільну мову з робітниками або виконробами. Хоч я була прикріплена до культури, але Ірина Вашишин, випусковий редактор, дала робити мені безешку про прорвану трубу, яка позбавила води більше ста будинків. Першою нашою проблемою стала неможливість знайти місце прориву та самих комунальників.

– Де вони? – вкотре перепитав водій, який ледь не вдесьте впродовж всієї поїздки Стрийською, запитав: практикантка я, чи стажерка.

– Ляна ж сказала, що ось там, навпроти, – не витримав вічно спокійний Юрій. – Давай направо, де була ніч гніву!

Шофер припаркував машину на узбіччі.

– Якщо їх нема, то повертаємося на базу...

Юрій дістав з багажника камеру та пішов вперед прямо по густій траві, яка доходила мені до поясу.

Але уже за хвилину ми побачили жовтий екскаватор і почули голосну лайку втомлених чоловіків. Я підійшла ближче та ввічливо зі всіма привіталася, одразу виловлюючи поглядом невисокого старшого чоловіка, який метушливо до нас поспішав.

– Добридень, – доброзичливо усміхнулася незнайомцю і подала руку, аби він її потиснув. Але бригадир мене здивував і легко поцілував у тильну сторону долоні, змушуючи ніяково зашарітися.

– Яка красуня! Я – Василь.

– Роксоляна, – знову усміхаюся і подумки бурчу на сонце, що так нещадно палило мені обличчя.

Пан Василь помітив, як я старанно прикриваю лице, тоді глянув на своїх робітників і серйозно крикнув:

– СТЕПАНЕ, А НУ ШВИДКО ХОДИ СЮДИ З ПАРАСОЛЕЮ! ПОТРИМАЄШ НАД ДІВЧИНОЮ! ТУТ ДУЖЕ ЖАРКО!

Я ганебно розгубилася, тому просто протягла руки вперед і почала віднікуватись та запевняти, що мені цілком нормально.

– Точно? Бо якщо спекотно, то я змушу потримати! – Бригадир замовк, потім знову глянув на мене, широко усміхнувшись. – Боже, бачила б мене зараз дружина. Поглянув на гарну молоду кобіту і вже голови нема!

Доки Юра знімав інтершум та загальні плани, я говорила з паном Василем, який виявився надзвичайно говіркий. Про таких кажуть «базікало – знахідка для шпигуна».

– Знаєте, ми тут так порушуємо техніку безпеки... Сподіваюся, що ви не запикуєте.

– Ні-ні, ще не запикую, – сміюся, бо така відвертість та дружність страшенно підкуплює.

Коментар пана Василя вийшов розлогий, професійний і я вже знала, що саме можна дати у матеріал. Як йшли, то Василь Григорович не забув знову обсипати мене компліментами та підняти самооцінку до небес. На прощання звернувся до оператора:

– У вас така вродлива супутниця, що дивлюся і серце зрадливо йокає.

Матеріал писався легко. Може то слова пана Василя так надихнули, а може я просто хотіла швидше додому. Але за дві години до ефіру безе було вже вичитане і змонтоване. Тому мене раніше відпустили.

Банда-банда-контрабанда. Зовсім скоро Настя мала летіти до Франції та закрити практику. І як хороша подруга, я завше давала їй змогу обирати між темами, а сама забирала, що лишилося. Так було й цього ранку. Тому як тільки Дахнійчук обрала тему про перший йога-парк, шеф голосно мене спитав:

– Ляно, ти куриш?

– Ні...

– А доведеться. У Брюховичах спалюватимуть партію контрабандних цигарок! Ми вже знімали таке, але там утилізували наркотики. Зараз деталі скину тобі у фейсбук.

Моє знімання було заплановане на другу, а в Насті – на третю. І ми зі спокійною душею робили нотатки, говорили, а тоді телефонували до організаторів заходів та з'ясовували деталі. Відповів мені молодий чоловік із приємним голосом, який повідомив, що чекатиме нас у Брюховичах на вулиці Ранішній, 4. Ще помітила сталу закономірність: в Насті на кожен матеріал було дуже багато додаткової інформації і вона заздалегідь накидала текст. Максимум, що траплялося мені – дата заходу та одне речення про зміст. Так було й цього разу.

Я глянула на годинник – 13:25, тоді на дошку з розкладом. Сьогодні йду з Юрієм (Насправді, на «24 каналі» чотири чи п'ять Юрків) і з ним я ще справи не мала. З операторської якраз вийшов Віталік, глянув на Зоряну і знову на дошку:

– Можна, я з Ляною поїду.

– Юра поїде.

– Краще я, бо він голодний з самого ранку і буде їй мозок виносити. Я ж знаю, вдвох спокійно знімемо.

– Ти з Настею поїдеш.

Віталік тільки глянув на мене співчутливо, а я подумки готувалася до мозкового штурму з боку голодного оператора.

Спустилася вниз, побачила неподалік Юлю Девду, швидко підскочила до неї, привіталася і застрибнула в машину, одразу впізнаючи ще одного Юрія – водія, у машині якого минулого року ледь не відірвала дверцята.

– То куди ми їдемо?

– Брюховичі, вулиця Ранішня 4. Там нас чекає спалення контрабанди.

– Юро, – водій повернувся до оператора, – відкривай навігатор, бо я в тому селі не орієнтуюся.

Юра-оператор зосереджено щось цікав у смартфоні, а Юра-водій розповідав про контрабандні цигарки і те, що нам дали тільки десяту частину того, що насправді є на складах наших правоохоронців. Незважаючи на так званий час пік, до Брюхович ми не доїхали, а долетіли. І тільки там у нас виникли проблеми – навігатор збісився та показував неправильний шлях.

– Юрику, ми правильно їдемо? – трохи знервувався шофер, звертаючи на якусь стежину до лісу.

– Та ніби правильно!

Як виявилось, їхали ми неправильно, бо потім GPS вів нас через колію і городами людей. Ми зробили ще кілька кіл та отримали чотири сповіщення від навігатора, доки один з Юрійів не розізлився остаточно і не закричав:

–ТА ЙДИ ДО БІСА, ПЕКЕЛЬНИЙ ГАДЖЕТ!

– Це капець, ну і де ми? Я не бачу де та Ранішня, хоч вбий мене.

– Знаєш, Ляно, – спокійно розпочав оператор, – ДЗВОНИ АРСЕНУ, БО ВІН З ТІЄЇ «ДСРЬОВНІ». Я НЕ РОЗУМІЮ, ЯК ТУДИ ДОБРАТИСЯ!

Але доки Юра злився, а я панікувала, що не встигну зробити матеріал і згасьблоюся – Юрій-водій виїхав на вулицю Ранішню і переможно усміхнувся. Мовляв, я знайшов. Щоправда, нас ніхто там не чекав.

Я вилізла з машини, пройшлася вздовж будинків та повернулася до оператора, який шоковано тримав камеру і навіть забув, що дуже голодний.

– Ну і де вони??? Дзвони тим прибитим на голову.

Потрібний номер знайшовся швидко і уже приклала телефон до вуха. Почала без прелюдій:

– Ми стоїмо на вказаній адресі, але нікого нема....

– Еммм, але ми теж вас чекаємо.

– Пане, я повернута лицем до будинку з номером 4 і підписом «Ранішня». Тут тільки особняки...

– Зачекайте хвилику, я вам перетелефоную.

Лише заради цікавості пройшлася до кінця, але жодного журналіста чи правоохоронця не було. Юрик поправив кепку та посунув назад до машини:

– Лян, тут їх нема, ходімо назад.

Не минуло й хвилини, як на мобільний зателефонували:

– Алло, Роксоляно, чуєте мене? Можете під'їхати до готелю «Барвінок»?

– Добре, зараз будемо.

Оператор та водій синхронно до мене повернулися:

– Що то дурне сказало?

– Їхати до готелю «Барвінок».

У цей момент неподалік від нас зупинилися дві машини і звідти здивовано визирнули чоловіки. Оператор висунув голову з вікна та голосно крикнув:

– Ви на контрабанду?

– Так!

– Їдьте до готелю «Барвінок»!

Юрій всівся назад, зачинив дверцята і ми рушили вперед, доки за нами вилаштувалися машини.

– Як же я не люблю причмелених офіцерів...

Біля готелю нас чекав молодик з розгубленим наївним поглядом, який одразу почав вибачатися та просив їхати за червоним автомобілем.

– Вони ж в «курсі», що то не Брюховичі, а Бірки?! – обурення в голосі водія було настільки невідоме, що мені стало його аж трохи шкода. – Як можна бути таким мудрим, щоб переплутати села!

О годині третій ми нарешті приїхали на місце утилізації цигарок. Там уже стояли журналісти, які теж переплутали Бірки та Брюховичі і кружляли селом. Нас завели до чорної закіптюженої кімнати з величезною пічкою, де й мали палити контрабанду. Тоді я й зрозуміла, що дарма одягла білосніжну футболку та світлі босоніжки.

– Прошу відійти від печі, бо може вистрелити вогнем, – попередив нас приземкуватий чолов'яга, який скидався на шахтаря.

Але ж ніхто його не послухав. Коли спалахнув вогонь, то правоохоронці почали сахатися назад та ледь не позбивали спинами камери.

– Ти якась бліда, тобі нормально? – перепитав оператор.

– Ага, – прошепотіла я і прикрила носа рукою.

Цигарковий ядучий дим щипав носа, очі сльозилися і душив кашель. Але я продовжувала стояти з червоним мікрофоном «24», ловлячи кожне слово коментатора. До кінця синхрону вже боліла голова і я пошкодувала, що не палю, і що вбралася в світле, бо встигла до чогось дотулитися і полишала на майці чорні смуги. Юрію теж дісталося. Ні, бороду йому не обпалило, але світла футболка також заляпалася. Від мене тхнуло спаленим шашликом, а волосся натягнуло тютюнового аромату, ніби я курила вдень і вночі. По дорозі назад, Юра-оператор навіть мовчав, що голодний, а Юрій-водій спеціально ходив звіряти вулиці в Брюховичах і Бірках – ті самі вулиці, з ідентичною нумерацією.

Хоч я мала знімання раніше, ніж подруга, але повернулася значно пізніше. Вона навіть встигла розписати синхрон. Але цигарковий сморід і бажання помитися так гнало мене в спину, що матеріал написався за хвилин тридцять. Додому я йшла брудна і закіптюжена, ще й тхнула тютюном, зате з написаним безе.

Без доріг, практика не практика. Як я вже писала, готувати матеріали про дороги люблю і вмю. Слова шефа сприйняла радо. Пошкандибала до столу, взялася читати про Замарстинівську, зробила кілька нотаток і повідомила Зоряні, що о 12 вже маю бути з оператором біля Арсеналу. Випав мені вчорашній Юра, який нарешті наївся і був сповнений жаги працювати. Принаймні, так мені тоді здалося.

До Арсеналу ми підійшли перші, потім вже підтягнулися сонні колеги, які явно хотіли на пляж, а не на сюжет про ремонт доріг. Хоч я не скаржилася.

Як тільки ми дочекалися хлопця з «5 каналу», то пішли до спеціального автобусу, який зняли з рейсу до Шувару. Тепер він віз не бабусь, а журналістів. Впродовж до-

роги панував лікнеп про історію ремонту тієї ділянки та оголошували спікерів, щоб ми встигли загулити, хто це, або глянути у прес-реліз, якщо встигли відхопити копію.

Єдине, що не люблю під час підготовки матеріалів – пісок, що забивається поміж пальців на ногах. Я несла нашу редакційну сумку, доки Юра літав будівельним майданчиком та обирав ракурси. Взагалі, у такі моменти оператори нагадують мені милих цуциків, які бігають в парку. Сподіваюся, що не образиться жоден оператор, котрому на очі потрапить цей текст. Усі камери розставили півколом, а в центр вліпили найменшу зростом журналістку з двома мікрофонами – мене. Сидіти довелося в позі краба – навприсядки. За 10 хвилин ноги оніміли, а руки затерпли. Поворухнутися так і не змогла. Якщо підіймалася трохи вище, Юра тиснув мені на плече, – я опускалася назад. Коли писали другий коментар, то я ледь не ридала – ніг не відчуваю, а руки відвислі як в гібона. Зате як писали підрядника, то я нарешті підвелася, а моє місце зайняла інша журналістка, яка просто втиснулася поміж операторів.

Як закінчили, то подумки накидала орієнтовну структуру і текст сюжету, щоб менше було роботи в редакції. Юру чекала довго, бо він десь випарувався, а я стояла посеред будівельного майданчика з торбою та визирала його поміж куп піску.

– Я вже йду! – оператор вигулькнув зліва від мене, забрав сумку та вклав туди камеру.

В автобус ми повернулися останніми, зайняли свої місця та вже рушили, як зауважили, що хлопчини з «5» так і нема.

– А де Михайло? – спитала працівниця прес-служби.

– А он біжить! – відповів оператор «Правди тут» і вказав через вікно на хлопця, який мчав за нами.

Автобус спинився на зупинці, Михайло застрибнув у салон, але за ним поспішила бабуся, яка була переконана, що ми їдемо на Шувар. Тільки коли втретє водій голосно гаркнув, що їдемо не за маршрутом – вона відступила.

Під моїми пальцями палала клавіатура ноутбуку, я писала підводку, текст, позначала назву файлу і обрала коментар – сюжет написався у рекордний час. Арсен уважно вичитав, змінив лише один титр з двох, похвалив і потягнув мене начитувати текст. У результаті, начитав шеф, бо мій голос трохи зривався і до кінця речення я звучала «як помираючий лебідь». Сьогодні скінчила швидко.

Блатна роботка: повернення. Четвер – нещасливий день, бо мало новин. І коли я захвилювалася, Арсен дбайливо порадив, щоб не брала те до голови. Натомість відправив тренуватися в начитці. Я чесно старалася і тримала інтонацію, але через 40 хвилин вже була мокра і зла на себе, бо бракувало дихання. Жоден варіант моєї начитки мені не сподобався. Від чергового невдалого разу мене відірвав Віталій Кублік, який спитав чи не можу я йому начитати переклад на сюжет. Погодилася. Старанно наголошувала кожне слово, але через кілька хвилин до мене прийшов монтажер Босяк, який ніколи не вирізнявся ласкавістю чи похвалою.

– Будемо начитувати разом!

Тільки кивнула і продовжила читати, аж раптом відчула його ліву руку на своєму животі, а праву на спині.

– Ти співаєш?

– Ні, – трохи ніяковію. – А що?

– Та грудьми дихаєш, а треба животом. Не лякайся. Я буду казати, де голосніше і де вдихати.

Уважно слухала оператора, наголошувала там, де він казав, а якщо мені бракувало трохи дихання, то Михайло просто стискав руки і мені вдавалося договорити фразу на одному подиху.

– Молодець, почисти звук і я йду монтувати.

– Я не вмію ще чистити звук, – втуплююся в нього очима. – Перша начитка...

– Непогано, як для першого разу.

– Дякую.

Оператор швидко вийшов. Мені було приємно, що змогла Кублікову начитати. Думала, що зможу перевести подих у тридцятиградусну спеку, але Арсен вирішив інакше:

– Ляно, є блатна роботка – гопи!

– Яка тема?

– Туристичні поїздки. Ловиш туристів і запитуєш їх, де вони відпочивали. Але тільки **українськомовних**, ще познімаєш туристичні автобуси. Окей?

– Добре.

– Але сильно не ганяй оператора по жарі. Бо ще знепритомніє і поб'є камеру.

На площу Ринок «гоп-стопити» людей я йшла з Віталіком, який невдоволено роздивлявся туристів:

– Ну і де ми зараз візьмемо Арсену українськомовних туристів?! Невже не знає, що тут тільки «рускагаварящі»???

Я мовчала, охоплювала поглядом натовп і обирала жертв:

– Давай ту сім'ю з дітьми.

– Лише ввімкну камеру.

Ніколи не думала, що знайти українськомовних туристів у Львові настільки складно. Лише через годину марних спроб ледве назбирали 8 нормальних синхронів, які могли б згодитися. Автобуси відзняли швидко, заїхали з Юрієм та Віталіком спершу на Високий Замок, а потім на стоянку польських автобусів.

У редакції виписала Арсену назви файлів з синхронами, отримала похвалу від шефа та дозвіл йти додому.

Я відпущу тебе пити каву. Я ніжилась у м'якому кріслі на ранішньому плануванні з блокнотом і слухала розмови журналістів. Арсен роздавав усім завдання і як завжди, залишив мене на кінець:

– Ляно, сьогодні ж останній день твоєї практики?

– Так.

– ...Тоді я відправлю тебе пити каву!

Такої радості та піднесення я не відчувала давно: одразу підвелася на ліктях, променисто усміхнулася та озирнулася на присутніх, які також почали всміхатися і перемовлятися.

– Дивися, яка щаслива.

Я знову недовіриливо глянула на Данилюка, але той тільки всміхався: «Сьогодні о 14:00 біля ОДА будуть варити каву на сонячному промінні. – Радість як прийшла, так і пішла, – а пізніше підпишуть меморандум про співпрацю. Поп'єш кави, там вона безкоштовна.

Коли бачиш подарунок призначений тобі, а потім його віддають комусь іншому, то яке почуття тебе охоплює? Я не знаю, але здогадуюся. Здається, що тебе надурив цілий світ.

П'ятихвилинка закінчилася. Зоряна одразу визначила журналістів та операторів. Я підійшла до дошки і трохи скривилася – Роман. Не надто люблю з ним ходити на знімання, бо це така людина, що постійно чимось незадоволена, а дивиться на тебе так, ніби ти винний йому, як мінімум, 100 доларів. Проте вибору у мене не було. З огляду на те, що я вже прочитала усі матеріали про подію, то взяла сумку і пішла на обід.

Як повернулася, то настрої поліпшився. Хоч я не мужчина, але коли поїм, то добриша. Роман уже чекав мене коло входу з вічно однаковою гримасою всесвітнього незадоволення. Йшов він швидко, настільки, що коротконога я ледь не бігла, а чоловік і не думав сповільнитися.

Біля обласної державної адміністрації встановили великі сонячні батареї, стійку з чайниками та кавою чи чаєм на вибір, а поруч стояв кошик з цукерками. Окрім нас були журналісти з «Правди тут», «Першого західного» і «НТА», які просто між собою перемовлялися.

– Хочете кави? – спитала я в оператора чисто заради ввічливості.

– Ні, – як завжди грубий тон і насуплені брови.

Ні, то ні – моя справа запропонувати. Я підійшла до стійки з напоями та попросила, аби мені приготували м'яке американо без молока і цукру. Поки я чекала, до нас почали підтягувались люди, зокрема старший чоловік, який одразу втупився в корзинку цукерок та цукру в пакетиках.

– Мені, будь ласка, «Еспресо».

Бариста заварювала каву, а мужчина промовив, беручи собі кілька пакетів цукру:

– Кава без цукру, то гроші на вітер.

Я здивовано здійняла брову, бо часто й сама використовувала фразу, тільки дещо правдивішу, стосовно п'яних поляків у центрі міста:

– То «водка без пива деньги на ветер».

Бариста засміялася, чоловік же хитро всміхнувся:

– А пані-журналіст розуміється.

Відповіді не встигла, бо побачила, що колеги вже оточили пана Віталія, який займався встановленням сонячних батарей. Залишивши недопиту каву і прохання потримати її поки я запишу коментар – побігла з мікрофоном до юрби журналістів. Стала поблизу репортера з НТА і піднесла мікрофон до коментатора, показуючи, що я готова і можу починати.

Після запису я перехопила пана Віталія:

– Я перепрошую, а скажіть, будь ласка, скільки чайників можна закип'ятити за годину на такій сонячній батареї?

Чоловік задумався, щось прикинув у голові і нарешті відповів:

– За годину – чайників 15. Це виходить один чайник за 5 хвилин.

Пан Віталій видобув зі свого піджака візитку, вручив мені та палко попросив, аби я повідомила, коли матеріал вийде в ефір. Ну що ж, мені не важко, а людині буде приємно, тому просто прийняла її з подякою.

Каву мені справді потримали і вручили одразу, як я підійшла. Наступний коментар я записувала прямо з горням кави, бо воно мені не заважало.

– Ми всіх записали? – долинув над вухом голос мого оператора і я ледве стрималася від лайки, бо той з’являвся аж надто раптово.

– Так, але ще потрібно кілька кадрів з підписання меморандуму. Це в ОДА.

Уже безпосередньо зі зніманням меморандуму ми впоралися швидко, не сиділи цілу зустріч, а побули 10 хвилин, зняли загальні плани та сфотографували умови підписання.

– Тепер все?

– Так.

З Романом до редакції я дійшла ще швидше, ніж з Віталіком. Арсен сидів на кріслі, пив чай та перепитав у мене, що у нас вийде: безе чи сюжет. На сюжет інформації було замало, а от для розширеного безе – цілком.

Мушу визнати, що Данилюк оцінив вимірювання потужності сонячної батареї у чайниках та не сильно виправив мій текст, відправивши на монтаж до Босяка, який паралельно слухав музику і жував бургер з МакДональдсу неподалік.

– Я змонтував, йди переглянь.

Після остаточної перевірки титрів і підписів дала добро на випуск в ефір, збрала речі, закинула матеріал на Zaxid.net, побажала усім вдалих вихідних і пішла додому.

Я вільна, немов птах у хмарах. До редакції я летіла, тримала під пахвою папку зі своїми матеріалами, а в кишені флешка, куди я планувала закинути відео. Понеділок день складний і шумний: прийшло три нових практиканти. У тому числі й моя подруга, Христя Гавришків. То був її перший день практики і мій останній. Арсен уже сидів за своїм столом і я миттю підскочила до нього, доки він вільний.

– Хочу закрити практику, – я розставила перед ним листочки з матеріалами, які він швидко згріб та встиг мене висварити, що нічого не посортувала.

Втрюх (Арсен, я і Христя) швидко розставили матеріали в послідовності і шеф забрав їх на підпис. Ми з Гаврихою трохи поговорили, встигли привітати Наталю (ще одну нашу подругу) з днем народження і навіть поїсти цукерок, якими нас пригощила журналістка.

Данилюк повернувся швидко, вручив мені проштамповані матеріали з характеристикою та взявся закидати на флешку відзняті відео. Уже за 25 хвилин я була повністю «укомплектована» та прощалася з журналістами і операторами, які лише починали робочий день. На диво, але друга практика проминула без проблем: до мене ніхто не чіплявся і я встигала нормально подати матеріали. Може практика не така вже й каторга? Офіційно засвідчую, що ні, не каторга. Головне працювати і нічого не боятися, бо вода й камінь точить.